

Rapport

nr 107 september 1997

Föreningen Íslandssamlarna
Per Olov Abrahamson • Söderberga allé 38 • 162 51 Vällingby

Kära vänner

Hoppas att ni haft en lika skön och solig semester som jag själv!!

När detta skrives är det den sista semesterdagen. En känsla av överklighet sprider sig i kroppen! Skall jag verkligen behöva jobba imorgon efter denna fantastiska semestermånad? Inte en droppe regn på 4 veckor och med solen hängande på himlen som en stor Edamer-ost (nästan) dygnet runt. För som vanligt har semestern tillbringats i stugan uppe i Jämtland, där solen (nästan) aldrig går ner, men där det normalt regnar en hel del under sommaren, beroende på landskapets utsatta läge med Golfströmmen och alla dess lömska lågtryck smygande utefter den norska kusten, bara några tiotal mil västerut.

Inte heller i år har de båda ordförandena, tillsammans med fisksamlingen, behagat komma på besök, vilket förmodligen föranleder att den stackars korvtillverkaren i Trångsviken måste lägga ner sin rörelse i brist på avsättning av sina produkter. Ej heller behöver "vän av ordning" ond-göra sig över trions stora spaltutrymme i Rapporten.

Filatelistiskt sett har sommaren annars varit lugn. Några sent inropade auktionsobjekt har visserligen rasslat ner i brevlådan, men i stort sett har verksamheten verkat ha legat nere. Inga nya auktionskataloger har inkommit och det var väl heller inte att räkna med.

I förra Rapporten lovade jag att berätta om Mare Balticum, utställningen i Kalmar, men egentligen är det inte så mycket att skriva om även om den fått mycket spaltutrymme i Filatelisten. Samma tendens som i Karlstad, med några få bra samlingar som russin i kakan. Resten utfyllnad och definintivt inte en enda Íslands, Färö eller Grönlandssamling att glädja ett tigerhjärta med. Vad man däremot hade lyckats med, var det som både SOLÍS och CARLFILEX misslyckades med, nämligen att få de flesta av de nordiska och baltiska postverken att ställa upp. Men vad hjälper det när publiken sviker. Postverkens försäljningsstånd var visserligen bemannade med sköna damer, men förutsättningarna för stor kommers saknades förvisso, då de flesta som befann sig i staden dessa sköna dagar i slutet av maj föredrog att botanisera utomhus. Ej heller de handlare som sökt sig till Kalmar torde ha gjort några lysande affärer. Den stora hoven i dramat och till att publiken svek måste nog tillskrivas det fina vädret. Solen sken avbrutet alla utställningsdagarna, låt vara att en ganska kall vind drog genom den gamla stadens gator. Man kan undra om det verkligen är vettigt att förlägga en frimärksutställning av Mare Balticums dignitet vid denna tidpunkt, dessutom i en semesterstad typ Kalmar med både Öland och fina badmöjligheter i faggorna.

Vi Íslandssamlare hade, trots detta, några trevliga dagar tillsammans! Gänget utökas varje år och med den nya inkvarteringen i Kolboda, några mil söder om Kalmar har vi hittat ett verkligt drömställe att bo på. Här finns möjligheter till det mesta. Både en stor pool för den badsugne och en fin restaurang med vettiga priser för den hungrige.

Vad som drog mycket folk i Kalmar var, som vanligt, Lars Tore Erikssons vårauktion och även om Lars Tore, som ni säkert känner till, inte längre finns ibland oss, sköttes auktionen på sedvanligt professionellt sätt av den gamla personalen. Priserna på Íslandskt material var som vanligt ganska svåröverskådliga. Medan brev och klassiskt material, stämplor och dylikt säljs bra till höga priser, är det "halvgamla" serierna från 30-talet och framåt i tiden fortfarande för högt värderade i katalogerna (detsamma gäller vad jag kan förstå hela Norden) och säljs till 10 - 20% av katalogvärdet. Förmodligen finns det ännu alltför mycket sådant material kvar i kassafacken

hos handlare och samlare. Samlingarna var denna gång något ojämna i kvalitet och föranledde inte till några inköp från föreningens sida.

Så till höstens stora händelse inom föreningen. **Mötet i Örebro lördagen den 11 oktober.** Det blir Blå Bands-lokalen på Gustaf Adolfs allé 10 som blir vår mötesplats. Var den ligger kan du själv se på bifogade karta över staden. Den ligger alldeles invid järnvägsstationen för den som föredrar detta transportmedel och är lätt att hitta för den bilburne från motorvägen. Om du kommer söderifrån så tar du av vid avfarten efter Scandic-hotellet och kommer du norrifrån tar du av vid avfarten efter Eurostop-hotellet (båda dessa syns tydligt från motorvägen) och åker sedan in mot stadens centrum. Följ Ekersvägen - Västra Nobelgatan. Sväng sedan till vänster omedelbart innan järnvägsundergången och sedan vänster igen vid Gustaf Adolfs allé så är du framme.

Vad har vi då ordnat för program? Jo mötet börjar kl 11.00 (men du får gärna komma tidigare) med att de båda ordförandena säger några ord på sedvanligt sätt. Efter det tänker vi visa några samlingar som monterats i ramar som Kjell Idling fixar fram. Ägarna av dessa samlingar kommer att prata lite om dem och sedan är det fritt fram för frågor.

Efter det tänker vi visa dia-bilder av den finaste isländssamling som någonsin ihopsamlats, Holger Craffords.

Sedan är det dags för bytesmaterial. Alla som har något tar med sig detta och för säkerhets skull tar vi även med oss till förbundet inlämnade häften.

Medan en del av oss gräver i dessa kommer Johnny Pernerfors och göteborgarna att ha visning av materialet till den stora auktionen senare i höst. Vi kommer också att ha en mindre auktion på plats i lokalen, bestående av från medlemmar och kanske från Dig själv inlämnat material. Tag därför med Dig märken eller annat som Du vill sälja och lämna det genast till kassören för registrering.

Någon gång efter 13.00 kommer Örebros egen frimärkshandlare, Staffan Andersson med sitt material. Är det något speciellt, annat än isländskt material, Du vill att han skall ta med sig, bör Du i förväg ringa honom och meddela detta på tel 019-611 32 99. Han kan även tillhandahålla album, kataloger och dylikt.

Under hela dagen kommer Du att kunna bese och köpa våra egna handböcker samt köpa lotter där vinsterna är isländska märken. Vinst på varannan lott med några fina toppvinster.

Vi kommer också att ha möjlighet att koka och bjuda på kaffe med bullar och smaskiga vinerbröd från Idlings konditori i Kungsör.

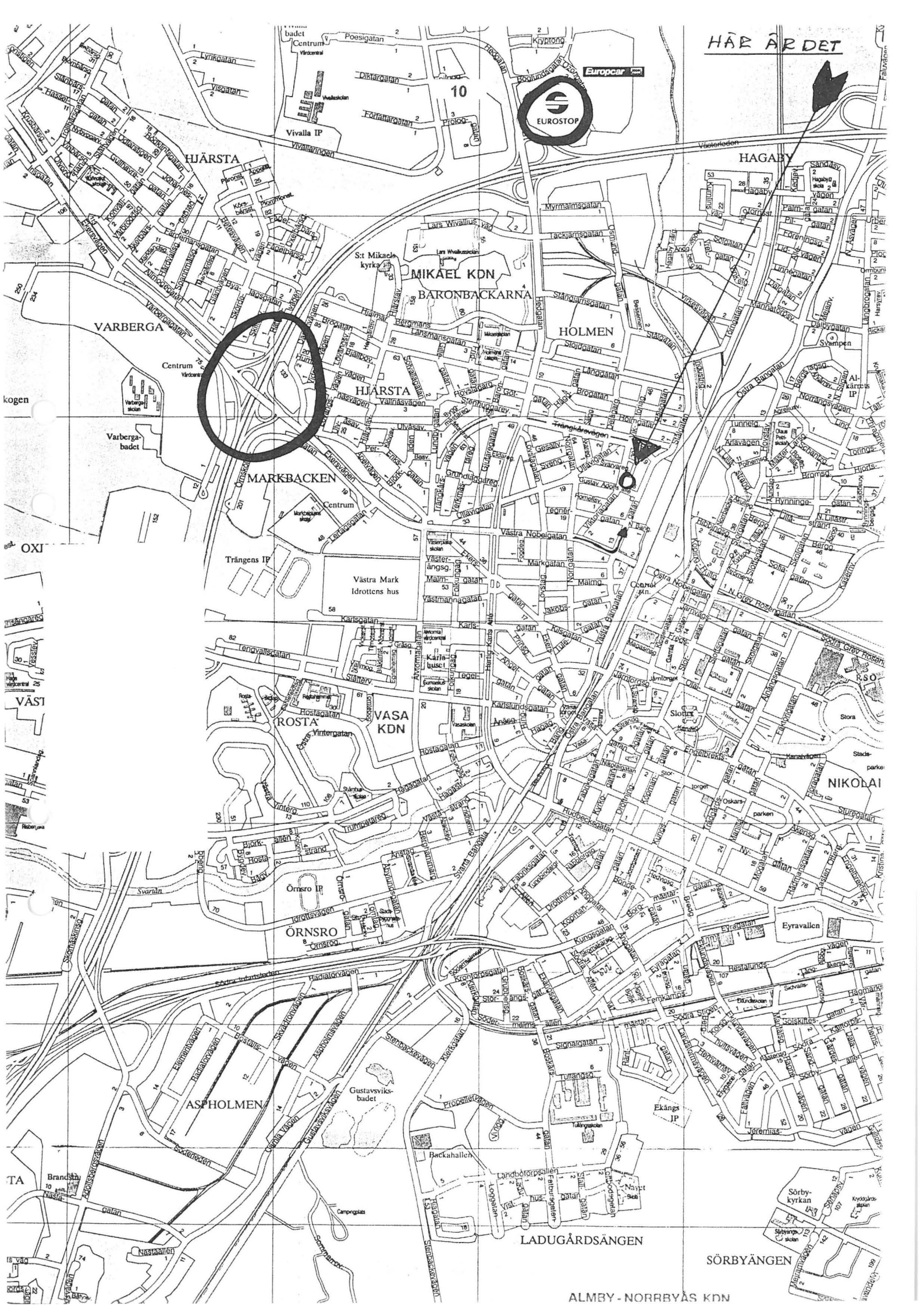
Allt det här tar naturligtvis några timmar i anspråk och för den som vill övernatta i Örebro finns möjligheten att bo på Scandic för ett hyfsat pris. Ett rum kostar 640 kr, men är man två är det samma pris och man betalar då endast 320 kr per person. Då ingår naturligtvis frukost på söndagsmorgonen. Rummen måste Du själv boka på tel 019-26 46 00

Förmodligen kommer vi att äta en gemensam middag på hotellet på lördagskvällen, men mer om detta på mötet.

Ja nu beror det bara på Dig (Er) medlemmar om det hela skall bli succé eller fiasko! Vi i styrelsen har gjort allt som vi kunnat för att Du skall komma att trivas. Programmet är som Du kan se, späckat och "närmare stad" än Örebro finns inte i detta land. Det tar inte mer än drygt 2 timmar att bila dit från Stockholm resp. Göteborgsregionerna. Men det vore naturligtvis ännu roligare om Du som bor på andra orter och som normalt inte kan besöka våra möten kan komma. Det är ju faktiskt för Din skull som vi förlagt mötet till Örebro. Jag kan nästan garantera att ett liknande utbud av isländskt material aldrig har förekommit i Sverige och det vore väl kul, om vi till kommande år kan fortsätta med liknande möten.

sekr

HÄR ÄR DET

Map labels and street names including: Hjärsta, Varberga, Markbacken, Vasa KDN, Rosta, Örnros, Asp Holmen, Ladugårdsängen, Sörbyängen, Almby-Norrbyås KDN, Mikael KDN, Barockbackarna, Holmen, Hagaby, and many others.

Från min horisont

Efter denna härliga sommar ser jag fram emot trevliga möteskvällar med stora skaror av islandssamlare, både i Stockholm och i Göteborg. Samt givetvis **fullt hus i Örebro.**

Fick ett brev från T. C. Jensen där han påpekade att han hade stämpeln "SHIP LETTER TROON" på ett brev stämplat 1903, alltså 1 år tidigare än vad vi känt till. Träffade T. C. i Oslo på Norwex och vi vandrade runt bland handlarna. Vid ett handlarbås hajade vi båda till! Där fanns ett brev med stämpeln "SHIP LETTER TROON", snyggt stämplat 1900. Alltså 3 år tidigare än vad vi känt till.

För en tid sedan köpte jag en trycksaksbanderoll frankerad med Två kungar 5 aur. Det verkligen roliga var att innehållet fanns kvar. Det bestod av J. S. Kvarans första prislista. The Icelandic stamp Advertiser vol. 1. Januari 1920 No 1. (Kvaran var en välkänd frimärkshandlare i Reykjavík). Det var roligt att se på vilken nivå isländska frimärken låg på 1920. Där fanns priser per styck, per 10-tal, per 100-tal och på några märken per 1 000.

Styrelsen arbetar hela tiden med att försöka göra samlandet av våra områden så intressant som möjligt. Inte bara för dem som kan vara med på våra möten utan också för dem som har sin gärning långt ifrån Stockholm och Göteborg. Har Du idéer som kan gynna föreningens verksamhet, så hör av Dig till någon i styrelsen. Vi är alltid lyhörda på medlemmarnas synpunkter.

Slutar med att önska er alla en fortsatt trevlig sommar och en höst med många fina frimärksfynd.

Stig Österberg.

Brjefspjald till Danmark, stämplat REYKJAVIK. Kortet har sedan, förmodligen med någon fiskebåt, landats i Troon, där det stämplats med ortens dagstämpel samt SHIP LETTER TROON (Robertson S 2)

Vill bara visa att det minsann inte bara är T.C. som har TROON-stämpeln från 1903.

sekr.

HÖSTENS MÖTEN I STOCKHOLM OCH GÖTEBORG

STOCKHOLM FÄLTÖVERSTEN, Valhallavvägen 144. T-station KARLAPLAN (möteslokalen ligger i samma hus som T-stationen)
På alla möten bjuder vi på kaffe och kaka.
Möten enligt nedanstående schema den första torsdagen i varje månad. Klockan 19.00

Torsd. 4/9 En afton med Slania. Vår specialist på området, George Sund, kommer att prata om Slania i allmänhet och om hans arbete med Färiska och Ísländska märken i synnerhet.

Torsd. 2/10 Vår nye medlem Mikael Magnusson kommer under sommaren att plugga in allt som tänkas kan om Danska Västindien samt hålla föredrag om detta.

Torsd. 6/11 Sven Erik Åhgren, som samlar modernt Ísland, kommer att visa sin samling med vackra brostämplor

Torsd. 4/12 Luciafest med lussekatter och glögg. Program ännu ej bestämt men en auktion kommer vi att ordna.

GÖTEBORG GÅRDABO, Garverigatan 2. Spårvagnshållplats SVINGELN
möten den andra torsdagen i varje månad. Klockan 19.30
Möteslokalen öppnas 18.30
På varje möte har vi sedvanlig Miniutställning och auktion.
Väl mött på mötena !

Torsd. 11/9 Tema: Prir-utgåvan 1897

Torsd. 9/10 Tandningstyper på fintandade aur-märken

Torsd.13/11 Visning av auktionsmaterialet till höstauktionen.

Torsd. 11/12 Traditionellt julmöte. Ísländska Julmärken

VÄLKOMMEN TILL HÖSTENS MÖTEN

GLÖM NU INTE BORT DESSA DATUM !!!

Och var nu så vänlig att vika Lördagen den 11 oktober för mötet i Örebro !

På villande stråt i ofärdstid

Visst betyder ett brev så mycket - men ibland bara att censuren granskat det fyra gånger men inte fem....

Av Sven Åhman

Den sällsammaste försändelse jag någonsin haft tillfälle att beskriva, är nog ett brevkort från Aarhus till Köpenhamn, som skickades av en (ung) dam med en hjärtlig julhälsning till en besättningsman på ett fartyg som hann lämna ankar innan hälsningen kom fram. Med påföljd att julkortet eftersändes, först till Singapore, sedan till Hongkong och slutligen till Japan, där det till sist hamnade i ett interneringsläger där adressaten hamnat. Förklaringen var att det rysk-japanska kriget 1905 hann bryta ut under kortets odysseé.

Det kortet hade jag fått låna av en annan samlare. Men när jag tittat igenom min egen samling av nordiska brev, slår det mig att posten i krigstider speglar så många säregna öden att det säkert skulle gå att bygga upp en hel liten samling enbart av sådant material. Särskilt om man som samlare inriktar sig på hela försändelser, och framför allt naturligtvis om innehållet finns bevarat, antingen genom att breven fått ligga kvar i sina kuvert, eller genom att det (som i fråga om julhälsningen från Aarhus) rör sig om kort.

Kanske finns det samlingar upplagda på det viset. Livet är för kort för att man som pensionär sedan många år skall kunna hoppas hinna få ihop någonting värt att visa. Men ett brev, så nytt som från andra världskriget, kan ändå illustrera vad som är möjligt.

Det är något så trivialt som ett förstadagsbrev från Island. Det är den långa serien märken från den 17 juni 1944, från 10 aurar till lika många kronor, som utgavs då Island proklamerade sin självständighet som republik under andra världskriget, medan moderlandet Danmark ännu var besatt av tyskarna. Självständighetsförklaringen utfärdades på det tusenåriga Alltingets gamla samlingsplats på Thingvellir just den 17 juni. Detta datum var den outtröttlige frihetskämpen Jón Sigurdssons födelsedag och har alltsedan 1944 varit Islands nationaldag.

Fastän Sigurdsson föddes så tidigt som 1811 och dog redan 1879, fanns ett tidigt fotografi av honom att illustrera minnesserien med. Han hade tillhört det isländska Alltinget alltsedan detta återuppväcktes 1845 och ända till sin bortgång och var dess talman i många år. Vilken aktad ställning han intog i landsmännens sinnen framgick redan då den stora silhuettserien med hans porträtt utgavs 1911 till hundraårsdagen av hans födelse. Samma dag valdes också för invigningen av Islands universitet. Själv hade han i livstiden tillbragt större delen av sin tid i Köpenhamn som ledande forskare om sitt hemlands urgamla tungomål, men samtidigt bedrev han i tal och skrift en oavbruten kamp för Islands politiska självständighet.

Att Sigurdsson fick bli främsta symbolen när självständighet proklamerades, var därför lika naturligt som att proklamationen utfärdades på Thingvellir, och frimärksserien med hans fotografi makulerades på förstadagsbrevet just i Thingvellir med en särskild minnesstämpel.

Men alla de förstadagsbrev som avsändes från Thingvellir den 17 juni 1944 kom inte fram. Så gick det bland annat för mitt brev, som var tillämnat en samlare på Linnégatan i Stockholm. Han fick det aldrig. Och i min samling där det nu sitter kan det vid närmare granskning berätta en hel del om postgången i ofärdstid över Nordsjön, över Atlanten och genom Europa. En hel del upplysningar står att finna på baksidan av kuvertet. Brevet var visserligen framme i Stockholm efter något mer än två månader, det omvittnas av en stämpel från Stockholm 8. den 20. 7. 44. Men antingen var adressen fel, eller också hade något hänt med adressaten under mellantiden, ty brevid ankomststämpeln står med en kärv blyertsanteckning: "okänd".

Och på framsidan står bland mycket annat, tvärs över adressen, en enradig röd gummistämpel som också är svensk: "Retur avsändaren", och i bläckskrift översatt till franska på en rad inunder, "Retour à l'envoyer".

Men redan på vägen till Stockholm hade brevet varit med om en hel del. Först hade det på vägen från Island varit med på en båt som blev uppbringad av de allierade. Det bevisas av att ena ändan av det långa kuvertet blivit uppslitsad och sedan åter försluten med en banderoll som bär texten "Opened by examiner 5010". Men det fick gå vidare - och vad hände då? Jo på sin väg till Sverige råkar brevet någonstans ut för den tyska krigscensuren, sprättas upp i andra kortändan och förses där med en annan av oss samlare välkänd censurbanderoll, den som visar att tyskarnas "Oberkommando der Wehrmacht" också öppnat brevet. Hade adressen varit den rätta eller adressaten på plats skulle brevets öden dämed kunnat vara slut. Men så lyckligt var det alltså inte.

På grund av obeställbarheten skulle brevet åter till avsändaren, som den svenska gummi-stämpeln på framsidan utvisar. Om man med orden i långkatekesen ställer frågan "Huru sker det"? får man svaret genom nya stämplat och nya banderoller.

Redan före den svenska postens fruktlösa försök att hitta adressaten hade svenska tullen bestämt sig för att brevet inte innehöll något tullpliktigt. Längst ner till höger på kuvertets framsida förkunnas detta med en stor ovalstämpel som har texten "TULLFRITT/Brevtullen Stockholm 1". Hur tullen kunde veta det är jag inte riktigt säker på. Men möjligt är att brevet på sin långa resa och fruktlösa väg också har varit öppnat i Sverige. Det visas i så fall av ett par diskret anonyma bruna pappersremсор utan text. Riktigt säker på vem som satt dit dem kan man inte vara. Det enda som är säkert är att de satts på *efter* att brevtullen i Stockholm bestämt sig för att det från dess sida inte fanns något att invända mot att brevet slapp fram. Två av pappersremсорna är nämligen anbragta *över* den svenska tullstämpeln - och varför vare sig tyskar eller engelsmän skulle besvärat sig med att sprätta upp brevet anonymt när det bevisligen fanns gummerade banderoller med text att tillgå, ter sig svårt att begripa.

Men från Stockholm, där det inte fanns något skäl att ha brevet kvar sedan det efter sin ankomst (den 20 juli) befunnits obeställbart, skulle det alltså tillbaka till Ísland. Närmare bestämt till en avsändare i Reykjavík, som skrivit sitt namn och sin adress bakpå, och någonstans, antagligen på hemvägen, fick dem inringade med rött bläck och två kors. Med samma röda bläck står nämligen framför den inringade adressaten också ordet "to" och det betyder väl närmast att det är engelsmän (eller amerikaner) som tagit befattning med brevet en gång till.

Men där är vi inte än. Långt därifrån. Vare sig Stockholmsstämpeln den 20 juli markerar brevet ankomst till den svenska huvudstaden eller dagen då det bestämdes att det skulle skickas tillbaka, så kan vi av en annan stämpel på baksidan, en åttkantig denna gång, utläsa att det tio dagar senare var i Portugal: "LISBOA CENTRO 30 JUL 44". Det betyder att det från Stockholm passerat genom tyskarnas händer i det härtagna Europa en gång till. Det finns inte någon tysk censurbanderoll, men väl ett par stämplat i rött från "Oberkommando der Wehrmacht", som kan tyda på en sådan ny censurbehandling, i så fall utan att man brytt sig om att öppna kuvertet på nytt.

Det har däremot detta hårt prövade brev råkat ut för sedan. På vägen från Lissabon har nämligen kuvertet råkat ut för en instans, som heter "Examiner 4255" och som inte dragit sig för att sprätta på två ställen, som det ser ut. 4255:ans censurbanderoller är nämligen två till antalet, och i ena ändan av kuvertet täcker en av dem den tyska censur banderollen från Oberkommando der Wehrmacht, medan i motsatta hörnet en annan ligger ovanpå kollegan 5010, som var framme under isländsbrevets färd *till* Europas kontinent.

Men nu skulle brevet alltså tillbaka till Ísland. För ändamålet har någon, till synes i fullt raseri över besväret, anbragt tre avlånga stämplat på kuvertets framsida, alla med upplysningen att brevet är "Undelivered for reason stated" - alltså obeställbart av angivet skäl, fastän inga som helst skäl finns angivna - samt instruktion "Return to sender".

Det vittberesta förstadagsbrevet var rekommenderat, för resten med en blå R-etikett av engelsk typ med ortnamnet "Thingvellir", inpassat med en enradig gummistämpel, medan rek-numret var tryckt "471". Sedan har det någonstans på sin komplicerade väg utrustats med ett annat nummer i bläckskrift "3/926". Och antingen från återvägen tronar ett tredje nummer, "2901" med blåkrita mitt på kuvertframsidan. Att man kan förmoda att det anbragts på återvägen beror på att samma blåkrita också nederst på kuvertet anbragt, dels ortnamnet "Reykjavík", dels utanpå den anonyma bruna pappersremsan som täcker både den svenska tullstämpeln och bägge de censurremsor som tyskar och allierade klistrat dit på utfärden ordet "Iceland". En fjärde nummerstämpel "15949" har också kämts dit någonstans, jag vet inte var, men typen förefaller likna dem som man ibland ser använda av amerikanska postala insatser.

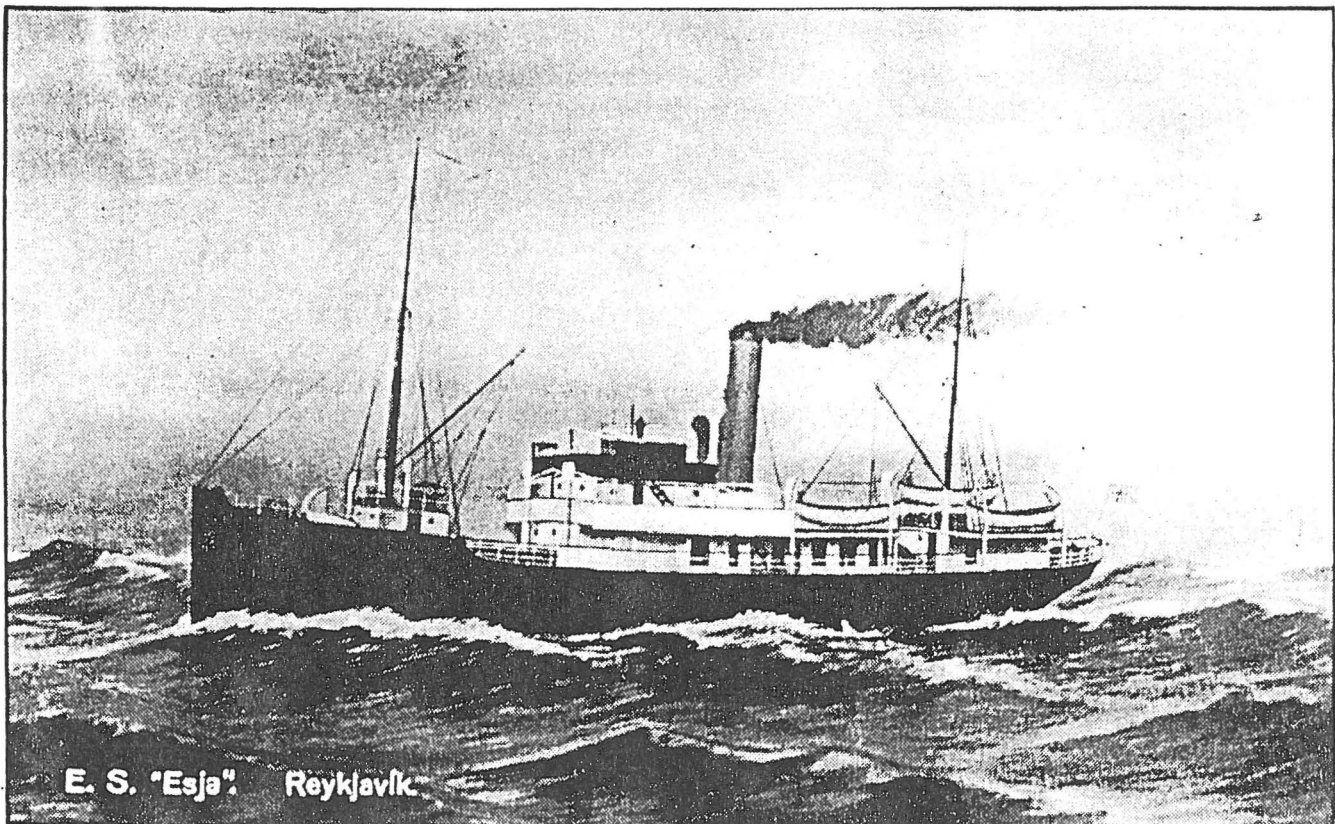
Kanske brevet på återvägen till Ísland gick till Amerika innan det kom tillbaka till Ísland? Jag vet inte om detta med säkerhet låter sig utrönas. En rundlig tid tog det i alla fall innan det var hemma igen. Det sista datum som står att läsa på kuvertets baksida är nämligen "Reykjavík 31. X. 44. - hela tre månader och elva dagar efter det att posten i Stockholm satte sin datumstämpel strax därintill.

En sak är dock värd att nämna. Den är på sitt sätt ett litet monument över den nya industri som skapats av all världens postverk med förstadagsbreven.

Under hela den tid som förflöt från den 17 maj 1944, då det här brevet avgick från Thingvellir, adresserat till Stockholm, och tillbaka till Reykjavík för att levereras till brevetts avsändare, var det ingen annan än censuren, både den allierade och den tyska, sedan (kanske) den svenska tullen, till sist (kanske) återigen den tyska och med säkerhet den allierade censuren, som någonsin tittade efter vad som fanns i kuvertet!

Det har ingen gjort under de fyrtio år som förflutit sedan dess. Själv har jag väl ägt det i min samling under de femton - tjugo sista åren av denna tid. Det känns som om det enda som ligger inuti är en liten pappskiva.

Inför risken av en sådan upptäckt har jag för min del hittills föredragit att föreställa mig att både den tyska och den engelska censuren och kanske även den svenska tullen - blev rätt snopna!

REYKJAVÍK SKIP NR 1

Av Sigurdur H Thorsteinsson

En översättning ur The Posthorn från 1979 av Per Olov Abrahamson

M/S ESJA, ägd av det Ísländska Ångfartygs AB, är det enda ísländska fartyg som haft ett postkontor med egen stämpel ombord. Fartyget gick i kusttrafik efter den ísländska kusten och tog ombord post i de hamnar det anlöpte. Posten sorterades ombord och avlämnades i förekommande fall i andra hamnar efter ruten.

Om posten avlämnats till fartyget och då var ostämplad, stämplades den med fartygets egen stämpel. Som en filial till Reykjavík, den första för övrigt, hade stämpeln i den övre delen stadens namn REYKJAVÍK och i den undre delen SKIP NR 1. Detta tyder på att det fanns planer på att förse flera fartyg med stämplor, något som dock aldrig inträffade.

Den mesta posten som togs ombord, var stämplad på póstafigreidslur eller bréfhirðingar i land. Det lämnades emellertid alltid en del post direkt till fartyget, vilken då avstämplades med skeppsstämplorn. Även i land rekommenderade brev och paket försågs med denna stämpel som transitstämpel.

När fartyget anlände till Ísland 1923 hade det en ganska stor röksalong vilken, när det blev postförande fartyg, gjordes om till postkontor.

Tjänsten som postmästare ombord innehades under årens lopp av fyra män, men många andra vikarierade, när någon av dessa hade semester eller var sjuk.

Dessa fyra postmästare var:

Jón Leós	1924 - 1926
Jens Stefánsson	1927 - 1928
Sigurgeir Einarsson	1929 - 1935
Karl Hjalmarsson	1936 - 1938

Anledningen till att så få brev är kända med stämpeln SKIP NR 1 är, att fartyget fick sin mesta post från postkontor i land och att denna post då redan var stämplad. Detta är den huvudsakliga anledningen till att stämpeln är så pass ovanlig, trots att fartyget tjänstgjorde som filialpostkontor under hela 15 år.

När fartyget på sin resa anlände till en hamn, hängdes en brevlåda ut vid sidan av relingen, så att folket i land kunde lägga sin post i den. Men de kunde inte alltid köpa frimärken av postmästaren, då denne var fullt upptagen med att lämna ut och ta emot post och således inte alltid fanns ombord. Det var alltså endast fartygspassagerarna som med säkerhet kunde köpa frimärken i postkontoret på ESJA.

Denna postservice etablerades på ombord 1924, men den slutade när fartyget såldes 1938. Postkontoret flyttades sålunda inte över till den nya ESJA och därmed är ESJA det enda ísländska fartyg som haft en egen stämpel med namn ombord. Andra fartyg i liknande tjänst har endast haft nummerstämplor, antingen ombord eller på rederiets kontor i land.

Tekniska data för ESJA är: Byggt i Köpenhamn 1923, för den ísländska statens räkning, att användas som ett kombinerat frakt och passagerarfartyg. Tonnage 747 brutton och med plats för 118 passagerare. Använt som passagerar och fraktfartyg i kusttrafik mellan ísländska hamnar under åren 1923 - 1938 och som filial till Reykjavíks postkontor under åren 1924 - 1938, då hon såldes till Chile.

Kaptener ombord var:

Thorolfur Beck	1923 - 1929
Pálmi Loftsson	1929
Asgeir Sigurdsson	1929 - 1938

ÍSLAND

ÍSLÁNDSKA STÄMPLAR
REYKJAVÍKSKIP Nr 1.

658 *MSJA*

Fylgibrjef

Hjermed */* böggull

Uerð

Póstkrafa

Hr. Benedikt Finnsson

Holmavík

Vigt
grm.

1

Eyðublað nr. 11

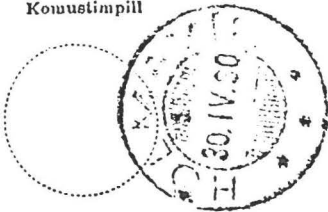
(1. - '29)

Kvittun viðtakanda.

Hins vegar skráða sendingu hefi jeg meðtekið.

p. 192

Konustimpill

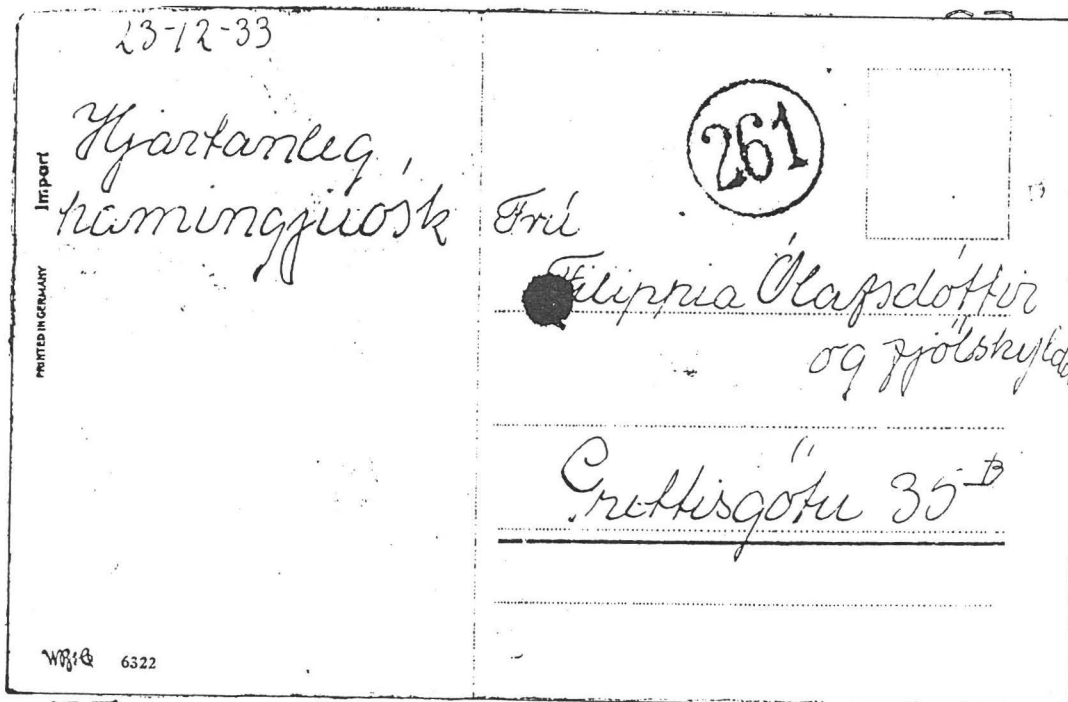
Fylgibrjef för 1 paket med vikten 1 kg, inlämnat på postkontoret på M/S Esja och stämplat REYKJAVÍKSKIP Nr 1. Frankerat med 10 st frúnärken á 7 aur. = Korrekt porto för paket med vikt upp till 5 kg, befordrat med kustfartug under perioden 15/5 1921 - 15/2 1926 50 aur. per paket + 10 aur. per 0,5 kg = 70 aur.

Nya fakta om nummerstämpel N 2 - 261

De flesta nummerstämplarna har vi i dag ganska bra koll på var de använts någonstans! Men så finns det en handfull stämplarna om vars tidiga öden vi inte vet särskilt mycket. En sådan stämpel är N 2 - 261. Inte ens sådana hejare som Hanner, Runeborg eller Thorsteins har lyckats att bena ut var den befann sig innan den började att användas i Lindarbrekka, långt upp i Nordur Þingeyarsýsla, beläget i det delta som den skummande Jöjulsá á Fjöllum bildat, där den rinner ut i Öxarfjörður. Där användes den för övrigt inte särskilt länge, endast mellan åren 1946 - 1951 då den efterträddes av en brostämpel av typ B 2c2.

Men nu kommer från brostämpelspecialisten Eivind Kolstad nya uppgifter om var stämpeln har befunnit sig, åtminstone de 3 första åren. Stämplarna i den här serien, från och med nr 260, började att levereras ut till breffhirdingarna år 1932. Man kan därför förmoda att även nr 261 levererades ut det året. Men var har den då befunnit sig?? Jo Eivind, som är god vän med Oli Kristinsson i Húsavík, har av denne fått reda på att under åren 1930 - 1935 gick passagerarbåten M/S Dagny i trafik med både folk, få och post i Hvalfjörður, omedelbart norr om Reykjavík. Oli har, av kaptenens på M/S Dagny dotter, fått reda på att N 2 - 261 fanns ombord på fartyget, ända tills det togs ur trafik i Hvalfjörður 1935 och stämpeln sändes till annan plats. Vilken denna plats var, kände inte kaptenens dotter till. Vi saknar alltså fortfarande uppgifter om var 261:an befann sig mellan 1935 och 1946 och den hemligheten kanske vi aldrig får reda på, men med den här uppgiften vet vi i alla fall att nummerstämplarna funnits på 4 olika fartyg i kusttrafik runt Ísland. Förutom på M/S Dagny även på S/S Botnia och S/S Laura som båda hade N 1a - 178 under olika perioder samt M/S Fagernes, som med säkerhet hade N 2 - 219 under åren 1940 - 1943.

Egentligen är det inte Eivind vi skall tacka för den här uppgiften utan Oli utan vars dedektivarbete vi inte vetat något. Tack alltså Oli och kom gärna med flera uppgifter av den här digniteten om vi får be.

Från Eivind kom också med ovanstående kopia av ett tyvärr plundrat julkort från 1933. Läser man adressen noga, kan man se att det endast står Grettisgötu 35 B, underförstått Reykjavík, vilket tyder på att kortet är avsänt inte långt från staden. Hvalfjörður ligger, som ni kan se på karta, omedelbart norr om Reykjavík och julkortet är väl närmast att betrakta som ett lokalt sådant. Men det styrker att N 2 - 261 faktiskt befunnit sig på M/S Dagny och därmed i precis motsatt ända av Ísland mot där den så småningom hamnade.

Något om det senaste vulkanutbrottet i Island

Följande artikel är knyckt!! I dubbel bemärkelse skulle man kunna säga!! Först knyckte jag en tidning, "Westmanlands Läns Tidning" på ett café i Hallstahammar och sedan har jag ur densamma knyckt nedanstående artikel som handlar om det väldiga vulkanutbrottet under Vatnajökulls is.

Nu är väl inte de förmenta brotten av den kalibern att polisanmälan är av nöden. Det första brottet, att knycka tidningen, torde redan vara preskiberat då det skedde en tisdag och tidningen var från föregående veckas fredag så den skulle med all sannolikhet ha kastats ändå såsom varande inaktuell. Det andra brottet, att knycka artikeln, som föresten är skriven av en av tidningens journalister, **Hedvig Nilsson**, är kanske av grövre kaliber, men jag tycker att den är så intressant att jag inte vill förmäna Rappports läsare dess innehåll. Det skrevs ju en hel del om detta utbrott i tidningarna här i Sverige. Men så upphörde all information och man fick aldrig reda på hur det till slut gick däruppe. Det är just detta som artikeln handlar om Håll tillgodo!

sekr.

I vulkanutbrottets spår

Isberg på torra land årets stora turistattraktion på Island

I det ödsliga landskapet söder om glaciären Vatnajökull finns Islands senaste turistattraktion. Hundratals isberg utspridda som sotiga marsmallows.

Förra året riktades världens blickar mot vulkanutbrottet under Vatnajökull. Och alla väntade. Väntade på den smältvattensflod som skulle forsa ned över de breda slätterna vid Skeidarsandur och slita med sig allt i sin väg.

Men naturshowen drog ut på tiden och journalisterna åkte hem. Dagen efter det att den siste rest kom floden, berättar en islänning, inte utan en viss stolthet över landets nyckfulla och mäktiga naturkrafter. Sedan dess har det varit tyst om Vatnajökull.

Men på Island är händelsen långt ifrån glömd. Spåren efter floden har blivit årets turistattraktion, säger Torulfur Sigjon. Han driver det lilla hotellet i Skaftafell vid kanten av Vatnajökull. Förra hösten häckade världspressen här, denna söndagskväll syns endast ett tyskt medelålders par i matsalen. Men i helgerna är det full fart, då kommer turistbussarna från Reykjavík säger Torulfur glatt.

Det var i slutet av september förra året som en jordbävning fick marken under den kilometertjocka glaciären att öppna sig. Glödhet magma sprutade ut och smälte is med en hastighet av **6 000 ton per sekund**. De enorma mängder smältvatten som bildades letade sig fram till den lilla sjön Grímsvötn mitt i glaciären och ansamlades i en bassäng under ett 250 meter tjockt islager. Vattenmassorna fortsatte att stömma till under de 17 dagar som utbrottet varade. Till slut fanns över 4 billioner ton vatten på ett och samma ställe. Tillräckligt för att lägga hela Västerås kommun under flera meter vatten. I väntan på att proppen skulle gå ur höll Island och hela världen andan.

Men det dröjde. Först den 5 november, med endast ett par vetenskapsmän som vittnen, brast dammen vid Grímsvötn. En rejäl "hlaup" som islänningarna kallar fenomenet.

I 40 timmar forsa mängder av svartbrunt vatten ut över Skeidsandur, sedan var det värsta över. Kvar låg jättelika isberg som strödda klossar över slätten. Kvar fanns också trasiga vägar, broar och högspänningsledningar som kommer att kosta staten drygt 120 millioner kronor att reparera.

Men tack vare isbergen kan islänningarna räkna med att få igen en del av pengarna. På väg mot olika glaciäräventyr stannar turistbussarna numera till vid isformationerna och turisterna får promenera omkring bland blocken. Men denna naturens konstställning varar inte länge. Från början var isblocken upp mot 20 meter höga, nu smälter de rask takt och i slutet av sommaren lär de ha försvunnit, säger geofysikern Magnus Tumi Gudmundsson.

Redan nu har det blivit svårare för turisterna att vandra omkring. Smältvattnet från blocken bildar nämligen farlig kvicksand. Och efter det att en fyraårig pojke nästan försvunnit, räddad av mamman i sista stund, har varningsskyltar satts upp.

Det är dock inte första gången som Vatnajökull släpper ifrån sig smältvatten. Det är heller inte första gången det sker ett vulkanutbrott under en glaciär. Så varför fick händelsen egentligen så mycket uppmärksamhet?

Det berodde på delvis på att utbrottet var vetenskapligt intressant tror Magnus Tumi Gudmundsson. Det är första gången vi forskare kunnat studera och dokumentera hur ett berg av den här typen blir till. Och naturens krafter har alltid facinerat människan och fortsätter att göra så. I en tid då allt kablas ut via TV var det är något annorlunda, något som gjorde sig bra i rutan, men som ändå inte kunde regisseras.

Den varma askan från utbrottet fortsätter att smälta is, och vatten fortsätter att rinna ner mot Skeidarsandur. Men det kommer att ta ytterligare 10 till 20 år innan glaciären läkt sina sår, det vill säga helat dammen vid Grímsvötn, och det är vi tacksamma för. Annars skulle en ny, liknande översvämning kunna inträffa, säger Magnus Tumi Gudmundsson.

Hedvig Nilsson

Föreningen Islandssamlarna och Islandsklubben i Göteborg.

Föreningen Islandssamlarna Islandsklubben i Göteborg
Postgiro 40 29 57 - 5 postgiro 26 73 70 - 5

Ordförande

Stig Österberg
PI 1433
136 91 Haningre
Tel/Fax 08-500 341 46

Ordförande

Johnny Pernerfors
Draggensgatan 5
418 77 Göteborg
Tel/Fax 031- 54 88 78

Sekreterare

Per-Olof Abrahamsson
Söderberga Allé 38
162 51 Vällingby
Tel/Fax 08-687 02 26

Sekreterare

Kaj Librandt
Dirigentgatan 2
421 38 Västra Frölunda
tel 031- 49 23 49

Kassör

Leif Nilsson
Södersvik 9074
761 94 Norrtälje
Tel/Fax 0176-420 85

Kassör

Lennart Engström
Lyckegatan 4 G
434 32 Kuncsbacka
Tel 0300 - 134 88

E-mail: Leif.A.Nilsson@ncc.se.

Vem vänder jag mig till när jag har frågor rörande följande?

Medlemsansökan	Sekreteraren	Islandssamlarna/Islandsklubben
Medlemsavgift	Kassören	Islandssamlarna/Islandsklubben
Rapporter	Kassören	Islandssamlarna
Text till Rapporten	Sekreteraren	Islandssamlarna
Adressändring,	Kassören	Islandssamlarna
Auktioner i Rapporten	Kassören	Islandssamlarna
Auktioner i Övrigt	Ordförande	Islandsklubben

Följande medlemmar har INTE betalt medlemsavgift för 1997

G163,G176,G329,G341,G369,469,599,G621,G631,G647,G657,665,673,G711,G737,G752

Följande medlemmar har att inbetala tilläggsbelopp som står inom parantes(00:-) för 1997.

HAR ADRESSETIKETT ETT KRYSS ÄR DET DAGS ATT INBETALA MEDLEMSAVGIFT SE NUMMER OVAN!!!!

Övriga medlemmar sänder Svenska sedlar (kan ej jämt belopp sändas överföres restbelopp till nästkommande år).Medlemsavgift för närvarande SEK 70:-/år.

Beställ gamla Rapporter kostar bara 5:-/nummer+porto,dessa är ett måste för en islandssamlares referensbibliotek då de innehåller mycket läsvärt. Beställning göres hos Leif Nilsson.

NI SOM ÄNNU INTE HAR KÖPT NUMMERSTÄMPELHANDBOKEN VARFÖR INTE GÖRA DET NU!!! KOSTAR BARA 250:-+PORTO FICK STORT SILVER VID NORDIA 94 I ÅRHUS. Pris: 250:-+porto.

Föreningen har nu tryckt en ny handbok över "ANTIKVA OCH KRONSTÄMPLAR".Gör din beställning redan nu !!!! Se artikel i rapport nr.103.Beställningar göres hos Leif Nilsson i Islandssamlarna. Pris exkl porto 250:-

